

De Jager

publieke instellingen; daarop vinden wij de Balkenende-norm wél van toepassing. Banken moeten internationaal kunnen blijven concurreren, ook als ze door bepaalde omstandigheden al dan niet in overheidshanden zijn terechtgekomen. Het volledig bevriezen van ieders salaris is ook niet verstandig. Het voor 100% wegbelasten van elke vorm van bonus lijkt mij ook niet goed. Ik heb in het kader van de motie van de heer Irrgang aangegeven dat wij de gevolgen daarvan niet kunnen overzien, omdat ook sprake is van variabele beloningen die ook in tijden waarin het wat slechter gaat wellicht toch moeten worden uitgekeerd. Dat zijn overigens niet de beloningen waar de motie van de heer Van Dijck op ziet, want die heeft betrekking op variabele beloningen, waar de meeste maatschappelijke onrust over is ontstaan. Om alle variabele beloningen, ook beloningen waarvoor wellicht toch een goede onderbouwing te geven zou zijn, weg te belasten, gaat mij te ver, afgezien van het feit of je die zaken wel geheel kun wegbelasten, want dat zou ontkenning zijn. Wij twijfelen eraan of dat internationaal-rechtelijk mogelijk is. Ik ontraad die motie dus ook.

De heer **Tony van Dijck** (PVV): Het gaat mij vooral om de instellingen die met veel belastinggeld overeind worden gehouden. Als de Staat niet had ingegrepen, als die instellingen die miljarden niet hadden gehad, dan waren zij wellicht omgevallen en dan had niemand meer loon gekregen, dan had niemand meer een bonus gekregen. Als je als overheid bereid bent om miljarden te investeren in een bank om die bank bestaansrecht te geven, dan vind ik dat je ook mag eisen dat er wordt gematigd op de punten die ik zojuist noemde. Dat geeft ook extra druk op het onderstrepen van de tijdelijkheid van de injectie, van die steunoperatie, want hoe korter die duurt, hoe korter de top aan de Balkenendenorm is gehouden en hoe korter de tijd is dat er geen bonussen kunnen worden verstrekt. Die tijdelijkheid is dus belangrijk. Ik begrijp dat de staatssecretaris al die zaken niet in de wet kan zetten, maar hij kan die wel uit-onderhandelen. De Staat heeft ING 22 mld. verstrekt. Dan kun je als overheid stellen dat dit onder een aantal condities gebeurt. De staatssecretaris doet dat echter niet, maar daarom is er zoveel maatschappelijke onrust ontstaan en daarom zitten wij nu met deze motie.

De **voorzitter**: Dat was geen aanvullende vraag, maar een herhaling van het debat. Dat zouden wij niet doen.

Staatssecretaris **De Jager**: Even voor de duidelijkheid, ook richting de heer Irrgang. Ik ben het er volstrekt mee eens dat instellingen die zijn gesteund een andere positie innemen in dit debat dan bijvoorbeeld het algemene bedrijfsleven of niet gesteunde instellingen. Ik ben het er ook mee eens dat er sprake moet zijn van matiging bij de gesteunde instellingen. Daar heeft het kabinet ook op ingezet. Dat staat ook duidelijk in het herenakkoord. Er wordt daarin zelfs gesproken over het betrachten van uiterste terughoudendheid op dat punt. Dit kabinet gaat daar ook op toezien, evenals de commissarissen die namens de overheid deelnemen aan de beraadslagingen in de gesteunde instellingen over het algemene beloningsbeleid. Dat is ook de uitkomst van het herenakkoord. Om daarbovenop nog wettelijke maatregelen te nemen over het nooit uitkeren van bonussen, in welk geval dan ook, zonder dat je precies weet wat de gevolgen daarvan zijn, dat gaat ons te ver. Dat is de

reden waarom ik de motie van de heer Van Dijck en die van de heer Irrgang moet ontraden. Ik wijs er ook nog eens op wat het kabinet al heeft gedaan. Wij hebben al heel veel gedaan. Veel zaken hebben hun beslag gekregen in het herenakkoord. Ook in de brief van 23 maart is aangegeven dat, als een en ander niet tot een wenselijke uitkomst leidt, als het herenakkoord niet wordt nageleefd, het kabinet dan opnieuw zal bezien welke maatregelen worden genomen. Wij houden ons daaraan. Wij hebben vooralsnog geen signalen dat het herenakkoord niet wordt nageleefd. De inkt van dat akkoord is overigens nog niet eens droog. Wij gaan ervan uit dat dit wordt nageleefd. Dat is ook het beste. Wij gaan daarop toezien. Als het akkoord niet wordt nageleefd, dan zal het kabinet bezien of er andere maatregelen mogelijk zijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de staatssecretaris. Het oordeel over de moties is volstrekt helder. De moties komen op de stemminglijst van vanavond te staan.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 8 april 2009 over **dwang en drang**.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport toezicht houdt op het goed toepassen van dwang- en drangmaatregelen;

overwegende dat er geen goed inzicht is in aard, omvang en duur van de toepassing van dwang- en drangmaatregelen;

van mening dat signalen over misstanden in de ggz door de inspectie niet altijd serieus zijn genomen;

tevens van mening dat de samenleving erop moet kunnen vertrouwen dat de inspectie haar toezichhoudende rol namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport adequaat vervult en dat hierover momenteel twijfel bestaat;

van mening dat die twijfel zo snel mogelijk moet worden weggenomen en het vertrouwen in het toezicht op dwang- en drangmaatregelen moet worden hersteld;

verzoekt de regering:

- sectorbreed te onderzoeken hoe het staat met de omstandigheden waaronder separatie in de ggz wordt toegepast;

Van Miltenburg

- onderzoek te doen naar de meldingsbereidheid richting IGZ bij instellingen wat betreft het toepassen van dwang en drang;
- onderzoek te doen naar hoe controle op naleving van de richtlijn concreet vormgegeven kan worden en door wie deze controle kan worden uitgevoerd;
- onderzoek te doen op welke wijze inzicht verkregen kan worden in aard, omvang en duur van dwang en drang;
- dit onderzoek uit te laten voeren door een onafhankelijke derde;
- de resultaten van dit onderzoek te betrekken bij de ontwikkeling van de nieuwe richtlijnen ten aanzien van toepassing van dwang en drang die op 1 december 2009 beschikbaar moet zijn;
- het onderzoek en advies voor 1 november 2009 aan de Kamer te zenden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Miltenburg en Bouwmeester. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 79 (25424).

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Voorzitter. De minister weet dat de VVD er een voorkeur voor heeft dat deze onafhankelijke derde de Onderzoeksraad voor Veiligheid is. De minister is mij nog een antwoord schuldig op dit voorstel. Ik hoop dat hij dit al kan geven.

De heer **Van Gerven** (SP): Voorzitter. De SP-fractie dient de volgende twee moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de afgelopen jaren gemiddeld 30 patiënten langer dan één jaar in een isoleercel verbleven, waarbij gereede twijfel bestaat of hier nog sprake is van adequate zorg;

overwegende dat het om humane en zorginhoudelijke redenen daarom wenselijk is dat het isoleren van patiënten vergaand wordt teruggedrongen;

constaterende dat uit onderzoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg onder 40 instellingen duidelijk is geworden dat slechts een derde van de instellingen de zaak op orde heeft en dat bij een derde van de instellingen een verhoogd risico bestaat op onnodige isolatie met gezondheidsschade voor de patiënten;

constaterende dat daarom extra maatregelen nodig zijn;

spreekt de wenselijkheid uit dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg ook alle overige instellingen onderzoekt op het dwang- en drangbeleid;

verzoekt de regering, dit te bewerkstelligen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Gerven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 80 (25424).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat voldoende en goed opgeleid personeel een belangrijke voorwaarde is om het isoleren van patiënten zo veel mogelijk terug te dringen;

constaterende dat in Scandinavië, waar op opnameafdelingen veel minder wordt gesepareerd, op elke patiënt bijna één personeelslid werkzaam is;

overwegende dat het gebrek aan personeel zoals verpleegkundigen en psychiaters vaak als oorzaak van onnodige isolatie wordt genoemd;

constaterende dat bij de intensiverebehandeling van ernstig lichamelijk zieken er duidelijke normen zijn ontwikkeld over de benodigde personeelsformatie in kwantitatieve en kwalitatieve zin per ic-bed;

tevens constaterende dat daarentegen geestelijke crisispatiënten vaak in eenzaamheid worden geïsoleerd;

verzoekt de regering, onderzoek te doen naar de huidige en naar de gewenste personeelsformatie bij opnameafdelingen in de ggz, en in samenspraak met het veld een personeelsnorm te ontwikkelen ter voorkoming van onnodige isolaties,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Gerven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 81 (25424).

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Voorzitter. Ik dien twee moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het voor de Inspectie voor de Gezondheidszorg fysiek onmogelijk is om op alle individuele toepassingen van dwang en drang toe te zien;

Joldersma

overwegende dat de inspectie momenteel haar individueel gerichte toezichtstaak voor gedwongen zorg onvoldoende heeft kunnen waarmaken;

overwegende dat er momenteel pilots plaatsvinden met een multidisciplinaire psychiatrische commissie die dicht op de (dwang)behandeling van patiënten gaat zitten;

verzoekt de regering, na te gaan of het toezicht op de individuele dwang- en drangtoepassing kan worden neergelegd bij de multidisciplinaire regionale commissie, zodanig dat er geen onverenigbare taken bij deze commissie terechtkomen, of te komen met een alternatief voorstel aan wie dat toezicht dan moet worden toevertrouwd, en daarover de Kamer voor de zomer te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Joldersma. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 82 (25424).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het aantal langdurige separaties schrikbarend hoog en extreem lang is;

overwegende dat over de oorzaken van deze langdurige separaties te weinig bekend is en dientengevolge er ook weinig zicht is op alternatieve behandeloplossingen;

verzoekt de regering, ervoor te zorgen dat aan het eind van 2009 van alle langdurige separaties is nagegaan waarom men tot langdurige separatie is overgegaan en wat alternatieve behandeloplossingen zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Joldersma, Wiegman-van Meppelen Scheppink en Van Gerven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 83 (25424).

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): De Partij van de Arbeid heeft samen met de VVD de motie ingediend over de inspectie. Het is dus heel verleidelijk om nog even een punt te maken, maar aangezien het kerstregime is, laat ik het hierbij.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Ik dien drie moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het terugdringen van fixeren en separeren vaak tot gevolg heeft dat (vooral ouderen) onder de dipiperondruppels worden gestopt;

verzoekt de regering, te bewerkstelligen dat het terugdringen van separatie en fixatie niet tot gevolg heeft dat het drogeren toeneemt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 84 (25424).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het onwenselijk is dat twee separaties van één dag tellen als twee en één separatie van een week als één;

constaterende dat door deze wijze van registreren de mogelijkheid ontstaat dat mensen langer en onterecht in de separeer zitten;

verzoekt de regering, voor een zorgvuldige terugdringing van het aantal separaties, in plaats van het aantal separaties het aantal dagen separatie te registreren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 85 (25424).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de overmaat aan separaties, fixaties en sedaties vooral te wijten is aan gebrek aan (deskundig) personeel;

verzoekt de regering, de personeelstekorten in de langdurige zorg te inventariseren en aan te vullen, teneinde het fixeren, separeren en drogeren daadwerkelijk terug te dringen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Agema

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 86 (25424).

□

Minister **Klink**: Voorzitter. Ik begin met de motie van mevrouw Van Miltenburg en mevrouw Bouwmeester. De maatregelen waar zij om vragen, behoren tot de reguliere taken van de inspectie. Die dient zich ervan te vergewissen dat de meldingsbereidheid optimaal, zo niet maximaal is. Dan heb ik het niet alleen over de richtlijn, maar ook over het handhavingskader dat de inspectie zelf heeft opgesteld naar aanleiding van de best practices die zich aftekenen.

Daarnaast heeft de inspectie de afgelopen jaren 40 instellingen onderzocht. De tweede 40 zijn op dit moment onderhanden. De derde 40 volgen in de loop van dit jaar. Dan zijn alle instellingen onderzocht. De inspectie heeft een raamwerk en een handhavingskader ontwikkeld waaraan instellingen nu gespiegeld worden. Er wordt intensief op toegezien. Het thematisch toezicht zal toenemen.

De patiëntvertrouwenspersonen krijgen een rol als er sprake is van eventuele misstanden. De inspectie zal elk signaal van de patiëntvertrouwenspersonen serieus nemen en laten volgen door een onderzoek bij de betreffende instellingen.

Het risicogestuurd handhaven krijgt ook een impuls van de inspectie. Daar komt nog bij dat de inspectie elk kwartaal de gegevens over langdurige separaties van de instellingen opvraagt. Op basis van het behandelplan toetst de inspectie dan in hoeverre de separaties gerechtvaardigd zijn en in hoeverre bij het tot stand komen van het behandelplan rekening is gehouden met alternatieven, zodat ze ten aanzien van de behandelplannen in feite preventief acteert.

Gegeven deze keur van activiteiten van de inspectie, waar ik buitengewoon tevreden over ben, kan ik niet anders dan aanneming van de motie ontraden.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Ik snap dat de minister vertrouwen heeft in zijn inspectie. Dat heeft hij tijdens het algemeen overleg ook uitgesproken. Ik ben het met hem eens dat al deze zaken behoren tot de taken van de inspectie, maar het is onze overtuiging, en zo staat het ook verwoord in de motie, dat wij er onvoldoende op kunnen vertrouwen dat de inspectie haar taak op deze punten naar behoren uitvoert. Wij zeggen niet per definitie dat de inspectie het helemaal slecht doet, maar wij kunnen er niet op vertrouwen dat ze het goed doet. Daarom vragen wij om een onafhankelijk onderzoek. Daarnaast wil ik graag een reactie van de minister op mijn vraag om het onderzoek te laten uitvoeren door de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

De **voorzitter**: Ik wijs erop dat vandaag alleen moties aan de orde zijn. Ik wil dat de minister alleen daarop reageert. Wij hebben helaas geen tijd om het debat aan te gaan.

Minister **Klink**: En dat is precies de reden waarom ik deze motie wil ontraden. Er spreekt namelijk wantrouwen uit ten opzichte van de inspectie en dat wantrouwen deel ik niet. De toevoeging dat de Onderzoeksraad voor

Veiligheid het moet doen, accentueert alleen het wantrouwen en de distantie ten opzichte van de inspectie. Ik zie juist dat de inspectie er de afgelopen jaren bovenop heeft gezeten, dat zij een normenkader heeft ontwikkeld en dat zij op basis van dat normenkader alle instellingen huiswerk meegeeft om verbeteringen aan te brengen op basis van de twee instellingen die erboven uittorenen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bouwmeester, u bent mede-indiener van de motie. Hebt u een aanvullende vraag?

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): Ja, dat klopt. Er zijn ernstige misstanden geconstateerd in de isoleercellen binnen ggz-instellingen. We hebben geconstateerd dat er opeens van alles geregeld kan worden op het moment dat de media erop duiken. We hebben ook geconstateerd dat de inspectie verschillende cijferlijsten heeft over aard, omvang en duur van separatie. Als er verschillende cijferlijsten zijn, heeft de inspectie haar zaken dus niet op orde. Wij willen de zekerheid hebben dat gedwongen opname, onder verantwoordelijkheid van de minister van VWS, secuur gebeurt. Het is duidelijk dat wij daar geen vertrouwen in hebben. Als de minister dat vertrouwen wel heeft, is dat prima. Laat dat dan maar zien met zo'n onderzoek. Wij hebben het vertrouwen niet en wij willen het terug. We willen de beste zorg en de scherpste controle. Als de minister dat serieus neemt, verwacht ik dat hij zegt: dat gaan we doen; we gaan een stap vooruit.

Minister **Klink**: Mijn vertrouwen is geen blind vertrouwen, maar een verdiend vertrouwen. In de afgelopen jaren is de inspectie eigener beweging begonnen met het onderzoek naar de eerste dag van opname, los van cijfers die door derden, waaronder de media, aangeleverd werden. Daar is toen de vreselijke casus van De Meren overheen gekomen. Die heeft de boel geïntensiveerd, maar de inspectie was al bezig. Vervolgens is de patiëntvertrouwenspersoon in beeld gekomen. Ik geef ruiterlijk toe dat dit mede is gebeurd op basis van de debatten die wij hier gevoerd hebben.

Ik zie het keur van instrumenten waarmee de inspectie inzicht krijgt in de ontwikkelingen rondom separaties. Tegelijkertijd zie ik dat de inspectie ernst maakt met het formuleren van een handhavingskader. Ik zie ook dat de inspectie bovenop de plannen van aanpak zit en op de controles en nacontroles. Bovendien geeft men de instellingen huiswerk mee. Ik kan daarom niet meegaan in een motie die, van uit distantie naar de inspectie kijkend, zegt dat we geen vertrouwen hebben. Ik heb dat vertrouwen wél en ik moet de motie daarom ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Bouwmeester, de tekst van de motie is duidelijk; we brengen haar in stemming.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA): Nog een korte opmerking. De minister zegt terecht dat er verbeterstappen zijn gezet. Die zien wij ook. Het probleem zit hem erin, dat het een beetje hapsnap gaat. Men kijkt bijvoorbeeld naar de eerste dag van binnenkomst. Het gaat ons juist om de hele sector, alle instellingen en het geheel van het individuele toezicht. Hoe willen we dat regelen? Daar gaat het om. Anders zijn de verbeterstappen hapsnap, terwijl het om het geheel gaat.

Klink

De **voorzitter**: Dank u, maar ik had al gezegd dat de tekst van uw motie duidelijk was. De minister gaat door.

Minister **Klink**: De laatste opmerking begrijp ik. Dat is ook de reden waarom ik, mede vanwege de interventies van mevrouw Sap, tijdens het AO gezegd heb dat ik kom met een brief met daarin de integrale aanpak, ook die van de inspectie. Die brief heb ik toegezegd en die komt dus. De afgelopen anderhalfjaar heeft zich echter geen hapsnapbeleid voltrokken bij de inspectie. Er zit integraliteit in. De eerste dag van opname is vaak indicatief voor de wijze waarop een instelling werkt, ook als mensen al langer onder dwang worden verzorgd. Je kunt dus niet zeggen dat de aanpak te fragmentarisch is. Dat is hij niet. Ik heb er alle vertrouwen in dat het goed gebeurt. Natuurlijk zal ik een vinger aan de pols houden en dat doet de Kamer ongetwijfeld ook. Vooralsnog zie ik echter geen aanleiding om een en ander nader te onderzoeken.

De motie van de heer Van Gerven op stuk nr. 80 gaat over de wens dat de inspectie alle overige instellingen onderzoekt op dwang- en drangbeleid. Ik heb zo-even gezegd dat de inspectie 40 opnameafdelingen heeft doorgelicht. De andere 40 opnameafdelingen volgen. Ik zeg bewust "opname", want het gaat hier om de eerste dag van opname. Aan het eind van het jaar zullen alle opnameafdelingen onder de loep zijn genomen. Alle kinder- en jeugdpsychiatrische klinieken worden doorgelicht op hun separeerbeleid. Alle ggz-klinieken komen dus aan bod. Bovendien heb ik aangegeven dat de patiëntenvertrouwenspersonen ook een signaleringsfunctie krijgen die buitengewoon serieus genomen zal worden door de inspectie. Ook deze motie wil ik dus ontraden.

De heer **Van Gerven** (SP): Tijdens het overleg over het werk van de inspectie, is de conclusie getrokken dat er steekproefsgewijs een onderzoek moet plaatsvinden bij de instellingen. Ik ben nu enigszins in verwarring. De motie behelst dat alle instellingen feitelijk worden bezocht en gecontroleerd. Uit het onderzoek is namelijk gebleken dat bij twee derde van de instellingen de zaak niet op orde is.

Minister **Klink**: Er is een handhavingsskader ontwikkeld dat van toepassing is op alle instellingen. Ik vind inderdaad dat de inspectie steekproefsgewijs moet onderzoeken hoe het staat met het separeerbeleid. Ik heb zojuist geprobeerd aan te geven wat een van de stappen is in de integrale aanpak. Het is de bedoeling dat de inspectie per kwartaal inzicht krijgt in de separeergegevens en in de mate waarin separatie ononderbroken in een instelling heeft plaatsgevonden. Vervolgens moet men op individueel niveau nagaan in hoeverre dat is gerechtvaardigd en wel tegen de achtergrond van de behandelplannen, waarin ook de alternatieven moeten worden meegewogen. De heer Van Gerven wil het totaal aantal instellingen in beeld krijgen en ik ben van mening dat daaraan wordt voldaan.

Ik kom op de motie van de heer Van Gerven over de gewenste personeelsformatie. De uitkomst dient te zijn dat er minder separaties zijn. Wij hebben bij de eerstedagopname gezien dat de inspectie de beter presterende instellingen min of meer als maatstaf heeft genomen voor de overige instellingen. Ik constateer dat het kennelijk met de huidige budgettaire middelen en de

huidige personeelsformatie mogelijk is om tot een geringer aantal separaties te komen. Ook hier geldt dat de benchmark van de beter presterende instellingen aangeeft dat het niet per se om de personeelsformatie hoeft te gaan. Is dat bij andere instellingen wel het geval, dan is dat een interne aangelegenheid die niets te maken heeft met toereikende budgetten. Uit dien hoofde ontraad ik deze motie. Indirect zitten wij hierbovenop.

In de motie van mevrouw Joldersma wordt verzocht, na te gaan of het toezicht op individuele dwang- en drangtoepassing kan worden neergelegd bij multidisciplinaire regionale commissies. Ik heb zojuist al gezegd dat de inspectie erbovenop zit, ook op individueel niveau en voor zover het de drie maanden overschrijdt en er van de kant van de vertrouwenspersoon van de patiënt informatie wordt verkregen. Tegelijkertijd zijn de commissies die in de motie worden genoemd verantwoordelijk voor de advisering aan de rechter over de toe te passen dwang. Bovendien spelen zij een rol in het bevorderen van de kwaliteit van de zorg. Het lijkt mij niet makkelijk verenigbaar als zo'n commissie daarnaast medeverantwoordelijk wordt voor het individueel toezicht. Wij zitten op dit moment in de pilotfase van de commissie. Ik kan mij voorstellen dat deze vraag wordt meegenomen en tegen die achtergrond laat ik het oordeel over de motie graag aan de Kamer over. Ik heb mijn kritische kanttekeningen geplaatst.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): In de motie wordt inderdaad gevraagd het toezicht bij de commissies te leggen. De minister kan ook nog voor de zomer met een alternatief voorstel komen, waarin hij duidelijk maakt hoe hij het toezicht dan wel wil vastleggen.

De **voorzitter**: De minister heeft gezegd dat het oordeel bij de Kamer ligt.

Minister **Klink**: Mevrouw Joldersma verzoekt mij ervoor te zorgen dat aan het eind van 2009 van alle langdurige separaties is nagegaan waarom daartoe is overgegaan en wat de alternatieven zijn. Ik zei zojuist al dat de inspectie met de kwartaalrapportages en het onderzoek naar de behandelplannen voor een groot deel al aan de motie tegemoetkomt. Ik laat het oordeel graag over aan de Kamer.

Mevrouw Agema verzoekt mij te bewerkstelligen dat het terugdringen van separatie en fixatie niet tot gevolg heeft dat het drogeren toeneemt. Ook dat is uiteraard mijn diepe wens. Wij zien vaak in de Scandinavische landen dat dwangmedicatie de plaats gaat innemen van separeren of fixeren. Het gaat om een goede afweging tussen de diverse dwangmiddelen, waarbij de minst ingrijpende maatregel natuurlijk dient te worden toegepast. Voor zover er een behandelplan is, is het natuurlijk belangrijk wat de patiënt zelf wil. Ik ben het met de strekking van de motie eens. Afdwingen kan ik het natuurlijk niet.

Mevrouw Agema verzoekt de regering voor een zorgvuldige terugdringing van het aantal separaties om in plaats van het aantal separaties, het aantal dagen separaties te registreren. Ik kom daar binnenkort op terug. Dan zal ik u nadere cijfers geven op basis van de inzichten die de inspectie mij dan heeft doen toekomen met betrekking tot het aaneengesloten zijn van de separaties, dus zonder dat er een onderbreking heeft plaatsgevonden, en het ontvlechten van separeren en

Klink

dwangmedicatie. Ik denk dat daarmee feitelijk aan deze motie wordt voldaan. Dan krijgen wij namelijk inzicht in de duur van separaties en in de mate waarin die al dan niet zijn onderbroken. Desalniettemin laat ik het oordeel graag aan de Kamer over.

Vervolgens verzoekt mevrouw Agema de personeelstekorten in de langdurige zorg te intensiveren en aan te vullen, teneinde fixeren en separeren terug te dringen. Daarvoor geldt hetzelfde antwoord dat ik aan de heer Van Gerven gaf op basis van zijn motie. Er zijn instellingen voor langdurige zorg die het buitengewoon goed doen, soms mede op grond van het toepassen van nieuwe technieken waarover wij hebben gesproken. Dat valt moeilijk te herleiden naar de personeelsformatie als zodanig. Uit dien hoofde ontraad ik de motie.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wij zijn aan het eind gekomen van deze beraadslaging. De moties zullen vanavond op de stemmingslijst staan.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 7 april 2009 over **vrouwelijke genitale verminking**.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Ik dien de volgende moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de straf die op vrouwelijke genitale verminking staat, maximaal twaalf jaar gevangenisstraf is (met een derde strafverhoging indien degene die het misdrijf pleegt een gezinslid is);

van mening dat vrouwelijke genitale verminking een van de gruwelijkste vormen van kindermishandeling met blijvend letsel is en deze strafmaat derhalve te laag is;

verzoekt de regering, art. 303 Wetboek van Strafrecht zodanig te wijzigen dat de maximumstraf op meisjesbesnijdenis wordt verhoogd naar 30 jaar en dat er een minimumstraf wordt ingevoerd van 10 jaar en bij recidive 20 jaar,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 79 (28345).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat nog altijd blijkt dat in Nederland geboren meisjes besneden zijn;

verzoekt de regering, het hele gezin waar het besneden meisje deel van uitmaakt en de pleger van dit misdrijf te denaturaliseren indien zij in het bezit zijn van een meervoudige nationaliteit of de verblijfsvergunning in te trekken indien zij op grond daarvan in Nederland verblijven en hen het land uit te zetten nadat de ouder(s) en de pleger de straf hebben ondergaan die zal worden opgelegd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Agema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 80 (28345).

Mevrouw **Arib** (PvdA): Voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat niet bekend is hoeveel meisjes in Nederland of elders worden besneden of het risico lopen besneden te worden;

overwegende dat veel geld is uitgetrokken voor maatregelen om vrouwelijke genitale verminking te voorkomen zonder dat daarbij concrete doelen zijn gesteld;

overwegende dat uit de evaluatie van de pilots blijkt dat het ontbreken van landelijke aansturing tot veel onduidelijkheid en gebrek aan verantwoordelijkheid leidt, zodat de aanpak te vrijblijvend is en er onvoldoende resultaten worden geboekt;

verzoekt de regering, de aard en omvang van vrouwelijke genitale verminking inzichtelijk te maken en met cijfers te onderbouwen;

verzoekt de regering, tevens concrete doelen te verbinden aan budget en maatregelen ter voorkoming van vrouwelijke genitale verminking en de Kamer daarover voor 1 september 2009 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Arib, De Krom en Langkamp. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 81 (28345).

Mevrouw **Agema** (PVV): Dan heeft mevrouw budget en cijfers. Wat gaat zij dan doen?